

Referat af møde om Aa å og klimasikring i Aa

Sted: Aa Strand parkeringsplads uden for Campingpladsen

Dato: 14.02.2023 kl. 14

Deltagere:

Peter Toxen Worm og Sebastian Theodor Hansen fra Assens Kommune (AK)

Jakob Harrekilde Jensen fra Naturstyrelsen (NS)

Corinna Möhrlen og Jess Jørgensen fra Aa grundejer- og beboerforening (AGF)

1. Rundgang

Mødet startede ud for campingpladsen. Den nordvestlige kyst blev besøgt. Derefter gik turen til å udløbet og mod broen og slusen ved kirkestien. Til sidst blev de mest oversvømmelses udsatte huse besøgt.

2. Konklusion

- Opfordringen fra AK og NS er at det er mest hensigtsmæssigt at klimasikre de enkelte ejendomme og i øvrigt acceptere at Aa Strandvej og Feddet vil blive over-svømmet i ny og næ.
- AK vil undersøge muligheden for, at der oprettes en strategiplan for nødsituationer med en entreprenør, som kender stedet, og kan stå til rådighed også udenfor uden for kommunens åbningstid, som det skete den 19. nov. 2022. Ekstraudgiften og fordeling herfor skal undersøges.
- Der vil blive undersøgt på en løsning til måling af vandstand og strømhastighed i åen fx ved slusen (kirkesti).
Det undersøges om løsningen kan etableres via vandportalen.dk, hvor målingerne bliver offentliggjort. Miljøstyrelsen har en målestation i Aa Å ved Slots Alle. Måske kan den leverer de ønskede data. Data skal bruges til at varsle højvande samt vurdere behovet for at tilkalde entreprenør med henblik på oprensning.
AK undersøger vilkårene således, at AGF kan udarbejde en procedure og eventuelt et forslag til den kommende generalforsamling.

Uddybende information til konklusionen vedr. forventningsafstemning og koordination af oversvømmelser

Kystsikring nord for åen

Det bemærkes at der er lige så meget erosion, hvor der er hyben til kanten, som hvor der ikke er hyben. Vandet har en tendens til at grave sig ind under hyben. Dvs. hyben nok forsinker erosion, men i sidste ende knækker stykket med hybenrødder alligevel af.

Naturstyrelsen må ikke lade området gro til i hyben fordi invasive planter skal bekæmpes på natura2000, men ellers skal naturen passe sig selv på hele natura2000 arealet.

Årsagen til at hyben skal bekæmpes er, at den skygger og udkonkurrerer hjemmehørende planter. Hyben er så hårdfør overfor saltvand at erosionen kan medføre at hyben buske løsriver under højvande og kraftig pålandsvind og ender med at drive i land på en anden kyst og slå rødder der. Det blev derfor diskuteret om der fandtes anden form for beplantning som kan tåle forholdene og samtidig styrke kysten, men evt. beplantning vil være i konflikt med natura2000.

Å udløbet

AK oplyste at man fremover vil oprense åens udløb i den retning som åen selv arbejder, dvs. ved at dreje udløbet sydover.

Igennem årene varslede Per Sonne AK hver gang han kunne se vandet stå op i haven på Aa Strandvej 94. På den måde fungerede samarbejdet nogenlunde. Siden er Per Sonne flyttet fra Aa og oversvømmelserne samtidig kan forventes at blive hyppigere og stærkere.

AK havde i 2021 forhåndsundersøgt hos kystdirektoratet omkring erfaring med og mulighed for at få tilladelse til sikring af et å-udløb med et fast anlæg fx stenmole el. lign. Svaret var negativt. Konsekvensen er læsideerosion nedstrøms og forstøjning af kystprofilen. Udløb skal derfor som udgangspunkt kunne bevæge sig frit, hvis ingen andre omstændigheder taler imod. Det kan f.eks. være skade på bebyggelse, vej m.v., når anden beskyttelse ikke kan løse udfordringen. Ift. metode ser man ved vandløb gl. ledeværker og faskiner, men dem har Kystdirektoratet ikke set ansøgninger om i nyere tid. Dem vil man i dag også betragte som et hårdt anlæg, der påvirker kysten. Såfremt man holder å udløbet fast med en fast konstruktion, vil det nok i tilladelsen efter kystbeskyttelsesloven jf. § 16 a, stk. 3, kræve vilkår om kompenserende fodring for at undgå den negative virkning på kystudviklingen.

For en fungerende løsning viste beregningen en 35m betonrør med 80cm diameter som nødvendigt. Det svarer til 30 tons beton nedgravet.

AK nævnte yderligere at erfaringen fra Puge mølle å er at løsningen skal tilses. Sammenholdt med at det vil være vanskeligt at fremskaffe ca. 200.000kr og at røret kun dæmper oversvømmelser, blev det klart at andre løsninger må søges.

Alternative løsning: Et målesystem og entreprenør ordning

Del 1: Målinger af vandstand og strømhastighed ved slusen

Der er et antal målestationer over hele landet, også i Assens kommune som drives af WSP og offentliggøres på vandportalen www.hydrometri.dk (www.vandportalen.dk). Alle måler vandstand, nogle måler også nedbør og temperatur.

For at kunne forudsige hvornår åen sander til via en automatisk metode har man brug for både vandstand og strømhastighed ved slusen. Disse sammenholdes med vandstandsmålinger fra Fynshav og Assens. Dette skulle med en passende behandling af måledata lede til et automatisk varslingsystem.

Aa grundejerforening arbejder videre på det løsning. Corinna og Jess vil udarbejde en forslag til generalforsamling. AK vil undersøge omkostninger til nødvendige måle instrumenter og tilkobling til portalen. Det undersøges om man kan få brugbare data fra Miljøstyrelsens målestation ved Slots Alle.

Del 2. Entreprenør ordning

AK undersøger hvilke krav der skal være opfyldt, og hvordan en entreprenør ordning kunne fungere i samspil med Aa grundejerforening, når en oversvømmelse kræver hjælp uden for kommunens åbningstid, som det skete den 19. nov. 2022.

AK undersøger desuden omkostninger for muligheden af en 24/7 ordning med en entreprenør. AK vil gerne sikre at den entreprenør der kommer i en nødsituation er den samme som plejer at komme på stedet for at der ikke sker unødigt skade på terræn og bevoksning.

Corinna undersøger på generalforsamling hvorvidt Aa vil kunne medfinansiere den ekstra omkostning som en 24/7 service måtte give.

Situationen ved slusen (kirkesti)

Der var enighed om at flytte den store sten ved broen indtil kanten for at øge strømhastigheden på stedet. De mange sten som ligger på stedet tjener dog til at beskytte vandledningen fra Brydegård til Aa.

AK fremsatte et forslag til debat om at vende problemstillingen om for at opstemme åen i sivområdet. Dvs. ved samtidig kraftig regn og højvande skal slusen lukkes så ferskvandet opstemmes og vandstand midlertidigt stiger i sivområdet, medens Aa å reelt er blokeret. Forslaget kræver flere undersøgelser pga. ejerforholdene af sivområder samt styrken af det bevaringsværdige dige. Corinna vil undersøge forslaget som anden trin i vandstandsmålings løsningen og evt. senere omkostninger til ombygning af slusen. Man kunne jo argumentere at der også er noget smukt i at bruge et gammelt dige i nødsituationer.

Sikring af huse med jordvolde

Flere lavtliggende huse har allerede en sokkel som tillader højvande over 170cm af en vis varighed. Ingen af disse lavtliggende huse er i dag helårsbeboelse. Det er sandsynligt at mindre diger omkring 4 huse vil kunne klimasikre området tilstrækkeligt for nærværende. Omkostningen herfor er begrænset og godkendelsesprocessen enkel sammenlignet med kollektive løsninger over større arealer. Sådanne diger kræver kun godkendelse i AK.

Løft af kirkesti bro

To af broerne over åen har en højde som giver en ekstra friktion og dermed højere vandstand i den øvre del af sivområdet. Eftersom vores strategi er at sikre så god gennemstrømning i åen som muligt, bør broerne løftes. Hverken AK eller naturstyrelse har indvendinger mod løft af broerne, men NS skal sige god for metodevalg ved løft af kirkesti broen inden arbejdet påbegyndes.

Klimasikring generelt

Aa har ikke fået prioritet i AKs klimasikring. Vurderingen går på antal berørte helårsbeboere, som investeringer skal retfærdiggøres ved. At området er natura2000 gør foranstaltninger langs kysten mere besværligt og øger omkostningsniveauet yderligere.

NS vil tolerere et mindre antal oversvømmelser, men i tilfælde af hyppigere oversvømmelser og gentagen utilgængelighed af stierne på natura2000 området vil NS medvirke til at løse udfordringerne. Problemerne skal således opstå før der handles. Det pt. ikke planen at udvide grænsningsplanen på feddet mod NV, men udvidelse mod SØ er på tale.

Regulering af skarvbestand kan komme på tale

Vandpleje Fyn har spurgt NS om de må foretage regulering af skarv på NS's areal for at beskytte fisk der trækker op i og ud af Aa å. Formålet er at bortskræmme skarver, som i stigende omfang søger føde oppe i åer. Det er endda set at sæler svømmer op i åer for at spise udsatte fisk. Det er dog fiskehejren, som er den mest aktive fisker i Aa å lige nu. Varslet omkring regulering af skarvbestanden skyldes at der vil blive skudt på området, hvis problemet opstår.